Tiedote 15.6.2009

Suomenkarjan maidosta uusia gourmet−tuotteita Kulttuurirahaston tuella

Suomen Kulttuurirahasto rahoittaa 300 000 eurolla MTT:n toteuttamaa monitieteistä uhanalaisten alkuperäiskarjarotujen tutkimushanketta. Se tehostaa itä−, länsi− ja pohjoissuomenkarjan suojelua sekä niiden rodullisten erityisominaisuuksien hyötykäyttöä. Alkuperäisrotuisten lehmien maidosta kehitetään uusia gourmet−tuotteita ravintoloiden sekä erikoismyymälöiden tuotevalikoimiin. Samalla tutkitaan alkuperäisrotujen perimää uusilla analyysimenetelmillä.

SUOMEN LEHMÄ −BRÄNDI LAAJENTAA RUOKAKULTTUURIA

Itä−, länsi− ja pohjoissuomenkarjaan liittyvässä monitieteellisessä tutkimushankkeessa hyödynnetään rotujen erityisominaisuuksia erikoiselintarviketuotannossa ja ruokakulttuurin monipuolistamisessa. Tutkimus jakautuu viiteen osa−alueeseen, joiden avulla luodaan Suomen lehmä −brändi. Se perustuu vahvalle tieteelliselle pohjalle.

Tutkimuksessa selvitetään rotujen maidon erityisominaisuuksiin liittyvää genetiikkaa ja biokemiaa sekä kehitetään omia juustolaatuja ja hapanmaitotuotteita alkuperäisroduille. Tavoitteena on saada tuotteet ravintoloiden ja erikoismyymälöiden valikoimiin.

MTT:ssä tehdyissä alustavissa kokeissa itäsuomenkarjan lehmien maidon käsittelyominaisuudet juuston, viilin ja jogurtin teossa osoittautuivat selkeästi paremmiksi kuin maamme valtarodun, ayrshirekarjan. Tämä antaa oivallisen mahdollisuuden erityismaitotuotteiden kehittämiseksi ja alkuperäiskarjan brändäämiseksi, toteaa hankkeen koordinaattori, erikoistutkija Juha Kantanen MTT:stä.

Juuston ja muiden tuotteiden raaka−aineen on oltava moitteetonta. Hankkeessa kehitetään alkuperäisroduille soveltuva ruokintasuositus, joka parantaa maidon käyttökelpoisuutta erikoistuotteiden raaka−aineena. Tuotteiden ekologinen jalanjälki pyritään pitämään mahdollisimman pienenä. Tämän vuoksi erikoisjuustojen valmistuksen koko tuotantoprosessin ympäristölle aiheuttamaa kuormittavuutta mitataan tarkoin.

MISTÄ KARJAMME ON TULLUT JA MIHIN SE MENEE?

Perimän tutkimuksella saadaan uudenlaista tietoa rotujen genetiikasta ja naudan esihistoriallisesta leviämisestä maahamme. Se voi auttaa ymmärtämään, miten rodut ovat sopeutuneet maamme pohjoisiin olosuhteisiin. Perimän uudet kartoitusmenetelmät ovat tuoneet perinnöllisyystieteen ja eläinjalostustutkimuksen uuden aikakauden kynnykselle. Koko perimän kattavat DNA−merkkityypitykset mahdollistavat alkuperäiskarjan tärkeisiin ominaisuuksien vaikuttavien geenien analysoinnin, sanoo Juha Kantanen.

Lisäksi kehitetään alkuperäisrotuisten nautojen uudentyyppistä hyödyntämistä Maaseudun hyvinvointi− eli Green Care −toiminnassa. Siinä hyödynnetään maatilan ja maaseudun moninaisia resursseja, kuten eläimiä, kasveja, maisemaa ja sosiaalista ympäristöä erilaisten sosiaali−, terveys− ja kasvatuspalveluiden tuottamisessa. Green Care on yleistymässä monissa Euroopan maissa, joissa perusmaatalous on voimakkaassa rakennemuutoksessa.

VANHAT MAATIAISRODUT OVAT KULTTUURIPERINTÖ

Suomessa on kolme alkuperäistä nautarotua, jotka perustuvat tuhansia vuosia sitten maahamme tuotuihin eläinkantoihin. Kyytöt ja lapinlehmät olivat vähällä hävitä kokonaan muutama vuosikymmen sitten, ja ne ovat kantojen elvytyksestä huolimatta uhanalaisia. Molemmissa roduissa on noin 500 lehmää. 3000 lehmän länsisuomenkarjakin on harvinainen.

Alkuperäisrodut halutaan säilyttää, jotta geenejä voidaan ottaa talteen tulevaisuuden eläinjalostustarpeisiin ja tieteelliseen tutkimukseen. Säilyttämisellä varmistetaan kotieläinlajin yleistä elinvoimaisuutta sekä vaalitaan alkuperäisrotuihin liittyviä kulttuurisia arvoja.

Itäsuomenkarjaa säilytetään Kainuun ammattiopistossa Kajaanissa ja Ahlmanin ammattiopistossa Tampereella, missä on myös länsisuomenkarjaa. Lapinlehmien elävä geenipankki on puolestaan Pelson vankilan maatilalla Vaalassa. Näiden lehmien maito hyödynnetään tutkimusaineistona sekä tuotekehityksen raaka−aineena.

Lisätietoja
Erikoistutkija Juha Kantanen, MTT, puh. 040 350 9633, juha.kantanen@mtt.fi
Yliasiamies Antti Arjava, Suomen Kulttuurirahasto, puh. 09 6128 1234, aa@skr.fi

MTT (Maa− ja elintarviketalouden tutkimuskeskus) on johtava maatalous− ja elintarviketutkimusta sekä maatalouden ympäristöntutkimusta tekevä laitos. Tutkimusalojamme ovat bioteknologia− ja elintarviketutkimus, kasvintuotanto, kotieläintuotanto, talous, teknologia ja ympäristö. Tuotamme ja välitämme tieteellistä tutkimustietoa sekä kehitämme ja siirrämme teknologiaa koko maatalous− ja elintarvikesektorille. Lisätietoja www.mtt.fi